

Deontologia i Veterinària legal

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

ÉS ÈTIC QUE L'HOME INTERFEREIXI EN LA SELECCIÓ GENÈTICA NATURAL?

LA CONDENA DEL PEDIGRÍ

Treball presentat per:

Costa Roig, Marina
Ferrer Inaebnit, Elena
Planells Ferrer, Cristina

Curs acadèmic 2011-2012

Bellaterra, 20 de Gener de
2011.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	3
2. HISTÒRIA DE LA DOMESTICACIÓ DEL GOS	4
2.1. Origen	4
2.2. Domesticació	5
3. L'EVOLUCIÓ DEL BULLDOG ANGLÈS	6
4. SELECCIÓ ARTIFICIAL I PROBLEMES ASSOCIATS	8
4.1. Pedigrí	8
4.2. Selecció genètica	8
4.3. Endogàmia	9
5. ASPECTES NEGATIUS DERIVATS DE LA SELECCIÓ EN EL BULLDOG ANGLÈS	12
5.1. Síndrome braquicefàlica	12
5.2. Problemes oculars i dermatològics	13
5.3. Distòcies	14
6. ASPECTES LEGALS	15
6.1. Legislació espanyola	15
6.2. Legislació europea	17
7. OPINIÓ SOCIAL. ENQUESTES.	19
8. CONCLUSIONS	26
9. ANNEXES	29
10. BIBLIOGRAFIA	30

1. Introducció

Indubtablement, el Bulldog Anglès és una de les races que, avui dia, està de moda. Fins fa uns anys, era una raça desconeguda que només es veia en pel·lícules o a la televisió, però actualment el nombre de persones que no han vist un Bulldog físicament s'ha reduït considerablement. Bona part de l'èxit que ha tingut aquesta raça és degut a la tasca que han realitzat els criadors, que amb els anys li han conferit a aquesta raça les característiques que s'han anat guanyant a la gent. Però no totes les cares de la fama són bones, ja que la creixent popularitat d'aquesta raça ha propiciat que es prioritzi l'aspecte econòmic davant de la salut i benestar animal, convertint la seva cria en un vertader negoci.

Aquest fet és el que ens ha portat a escollir aquest tema per a la realització del nostre treball, donat que el Bulldog és una de les races que presenta una major incidència pel que fa a malalties hereditàries, congènites i adquirides.

Tot i que som conscients de que hi ha moltes més races que estan en la mateixa situació, pretendre abastar la problemàtica específica per a cada espècie ens és impossible. Així doncs, la nostra intenció és incidir en el cas concret del Bulldog, per tal que quedin clarament plasmades les conseqüències que té l'actuació errònia de l'ésser humà sobre la selecció.

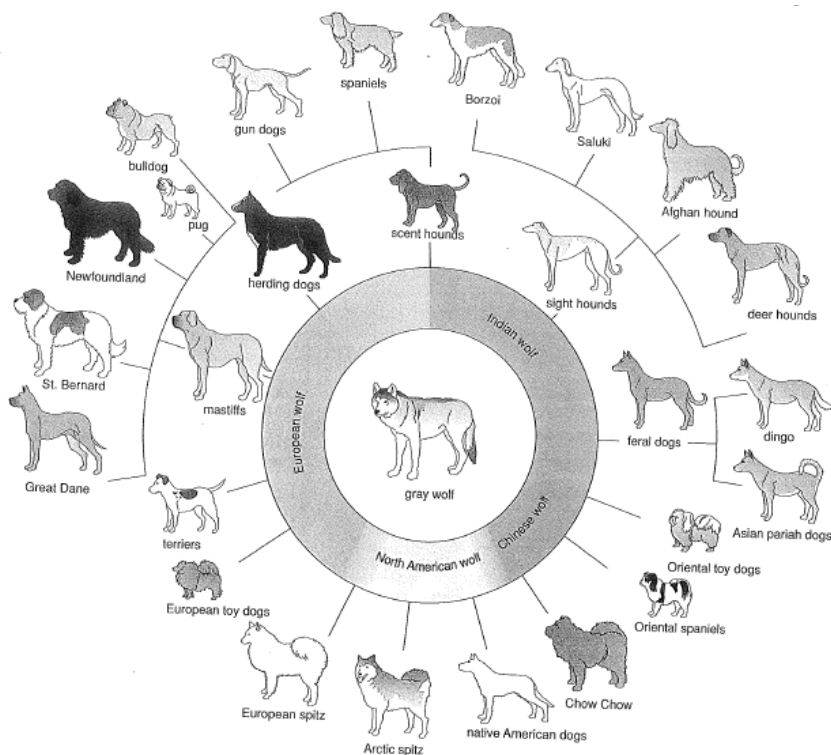
En aquest treball, per tant, explicarem els orígens d'aquesta raça i com ha anat canviant amb el pas del temps, les malalties més importants que ha introduït aquest canvi, així com també tractarem el tema legislatiu i els possibles buits legals existents. Per últim, farem una valoració personal sobre el tema i enunciaré els punts que creiem bàsics per posar remei al problema que tantes races estan patint avui dia.

2. Història de la domesticació del gos

Tot i centrar-nos bàsicament en el Bulldog Anglès, és interessant saber com va començar l'interès de l'ésser humà pel gos, en quin moment es va iniciar la domesticació i, consegüentment, la selecció. És el resultat de la col·laboració entre els gossos (*Canis lupus familiaris*) i els éssers humans, basada en les necessitats humanes, tals com el pasturatge, la caça i sistema d'alarma, a més de la companyia.

2.1. ORIGEN

El gos (*Canis familiaris*) és probablement el mamífer domesticat més antic, a causa de la seva tendència a adoptar l'home com a company social. La hipòtesi més defensada sobre el seu origen és la de l'existència d'un avantpassat comú per a totes les races de gossos, que es recolza sobre trets anatòmics estructurals i en la seqüència genètica. Tot i així, molta gent pensa que en general les races més grans i amb caràcter més desobedient provenen de les races nòrdiques i les races de gossos petits, més submissives i obedients, del xacal.

Les races de gossos actuals són el resultat d' almenys 2000 anys de selecció sota control humà, i cap raça es deriva d' un únic origen geogràfic.

2.2. DOMESTICACIÓ

Sobre com i quan va començar la domesticació, hi ha diverses hipòtesis. En el “com”, trobem històries tan diverses com que el gos prehistòric era algun tipus de menjar, que una banda de caçadors va criar una cadellada de llops, que compartien espai amb els llops grisos...

En el “quan”, la genètica molecular suggereix que el llop i el gos van haver-se de dividir com a espècies diferents fa 100.000 anys per aconseguir l'1% de divergència genètica actual; això es contraposa amb unes troballes arqueològiques, que ho daten de fa 14.000 anys.

Fós quan fós el moment, el que si està clar és que el gos es va afirmar com a company de l'home, sotmès a un procés de transformació gradual. Amb el transcurs del temps, l'ha anat adaptant a les seves necessitats, creant així races per les diferents tasques i característiques ambientals i geogràfiques.

3. L'evolució del Bulldog Anglès

El Bulldog és un gos que va tenir el seu origen en el "bull-baiting", espectacle practicat a Anglaterra i altres països europeus durant els segles XII-XIX , on es feia barallar un toro contra un o varis gossos (normalment en una lluita a mort). El 1835, quan el "bull-baiting" va ser prohibit pel parlament anglès, aquesta raça va arribar gairebé al punt de l'extinció.

El 1864 un grup de persones amants d'aquesta raça, en veure-la amenaçada, va formar el primer Club de Bulldog a Anglaterra, anomenat "The Bulldog Club", que va ser el pioner en la tipificació i estandardització de la raça per "perpetuar i millorar l'antic Bulldog Anglès". Encara que la durada d'aquest club va ser de només tres anys, el seu llegat es pot considerar com la pedra angular per a la construcció i tipificació de la raça Bulldog.

El 1875 es va fundar a Anglaterra "The Bulldog Club Incorporated", club que roman fins avui i que ha estat el principal conductor de les destinacions de la raça Bulldog. L'estàndard racial que va publicar tenia com interès principal atenuar els trets intimidants de la raça, ja fossin físics o temperamentals. Aquest fet va conduir amb molta rapidesa a canvis morfològics i, per descomptat, a una transformació dràstica del caràcter del Bulldog, que amb el temps va donar peu al caràcter amistós del Bulldog actual.

Un altre aspecte que va tenir un gran impacte en el canvi morfològic i temperamental del Bulldog van ser les exposicions canines. En aquestes, l'important era la bellesa i perfecció, d'acord amb el seu estàndard racial.

El Bulldog original, de mitjans del segle XIX, era més alt i esvelt, el cap era més petit i, encara que la seva cara era curta i amb la mandíbula inferior voltejada cap amunt, no arribava al prognatisme ni la xatura del Bulldog actual. Avui dia, tot i que conserva el mateix pes que l'original, ha reduït la seva grandària i ha augmentat les dimensions del seu cap. També ha crescut en prognatisme i la cua s'ha reduït fins al grau que molts exemplars no la tenen.

A més a més, és molt diferent en caràcter i morfologia al Bulldog que va ser emprat pel "bull-baiting": és un gos dòcil, tranquil i amigable amb l'home. Tot i això, és criticat per molts per les exacerbacions de morfologia que presenta: físic rabassut amb potes curtes i un rostre extremadament aixafat, que el converteix en un gos amb sèries dificultats respiratòries, no apte per realitzar exercici intens perllongat. Aquests canvis morfològics han tingut tal impacte en la salut del animal que avui dia criadors i autoritats del món caní estan tractant de revertir-los.

4. Selecció artificial i problemes associats

Durant milers de generacions, els gossos han set criats selectivament, tant per la seva capacitat de caça com per la seva aparença. No obstant, últimament la moda per tenir gossos de raça pura i amb una certa "estètica" ha portat al patiment de milions d'animals, degut als defectes hereditaris que normalment comporta aconseguir aquests cànons.

4.1. PEDIGRÍ

Que un animal tingui pedigrí significa bàsicament que els seus gens s'assemblen el màxim possible als dels seus pares i és per això que l'endogàmia (reproducció d'individus relacionats entre sí) és molt freqüent. Com a conseqüència, es redueix la varietat genètica i augmenten les possibilitats de que un animal tingui gens defectuosos. Gran part de l'origen del problema es déu als concursos d'exposició de gossos, que fomenten el prestigi de tenir un gos amb pedigrí.

Com a resultat final s'obtenen animals de pura raça, més vulnerables a desenvolupar defectes genètics i malalties, que poden resultar en dolors crònics afectant la seva salut i comportament.

Es coneixen unes 500 malalties genètiques en gossos, menys que en l'home, però amb una taxa d'afectats molt més alta. S'han trobat malalties genètiques hereditàries en totes les races pures que poden ser sanguínies, cardiovasculars, endocrines, oculars, gastrointestinals, respiratòries, urinàries, reproductores, immunològiques, musculars, òssies, del sistema nerviós o dermatològiques.

4.2. SELECCIÓ GENÈTICA

Els trets genètics estan vinculats de maneres complexes, i la selecció excessiva en la recerca d'un d'ells genera canvis en els altres caràcters. La sobreselecció animal basada en caràcters físics sol comportar canvis en el comportament. De la mateixa manera, la sobreselecció basada en trets de conducta pot provocar canvis correlatius en els trets físics.

La bibliografia de la medicina veterinària conté incomptables exemples sobre gossos que tenen problemes físics i comportamentals causats per la selecció excessiva a partir d'un únic tret. Per exemple, els problemes respiratoris de les races de nas aixafat, com el Bulldog o el Carlí, sorgeixen d'una selecció constant d'individus de nas curt. Els gossos Pointer, que són

extremadament nerviosos, constitueixen un altre exemple, ja que l'aptitud per apuntar a la presa i el nerviosisme són trets genèticament lligats. Els criadors de gossos, però, saben que aquest tipus de selecció contínua per un sol tret pot arruïnar el "producte", però tot i així, els surt a compte.

Aquesta selecció excessiva no és exclusiva del món caní, sinó que també es dona en altres espècies com els porcs, que han set seleccionats per les seves grans masses de musculatura magra i, en conseqüència, són tan nerviosos que sovint pateixen atacs cardíacs i moren durant el seu maneig i transport. Les vaques amb hipertròfia muscular no poden parir de forma natural, pel que generalment han de ser sotmeses a cesàries.

Des del Neolític, moment en què van fer la seva aparició la domesticació i agricultura, l'home ha vingut practicant la selecció artificial. La selecció artificial, igual que la natural, no crea res en sí mateixa, sinó que selecciona el que ja existeix i ho potencia. Ambdues fan ús del mateix material: les mutacions i variabilitat fenotípica. La diferència que existeix entre la selecció natural i l'artificial és que la selecció natural mira pel bé de l'espècie, ja que conserva els individus que es troben ecològicament en equilibri amb el medi, mentre l'artificial ho fa pel de l'home.

Per tant, en gran mesura, l' extensa gamma de races existents es deu a la selecció que va exercir l'home des del principi, en funció del seu valor estètic o per les seves aptituds per caçar, guardar, etc. Així, el gos ha conservat moltes més mutacions desfavorables que útils per a l'espècie. Les seves variacions morfològiques més importants concerneixen a la mida, la forma del crani, la longitud dels membres, les orelles, el color i la longitud del pèl. Totes aquestes races, per absurdes que siguin, es creuen entre sí, pel que es pot dir que tots els gossos són una sola espècie. Llavors, podem dir que la selecció artificial, malgrat la seva intensa pressió, no ha aconseguit donar origen a noves espècies, no representa un procés evolutiu innovador.

4.3. ENDOGÀMIA

Les conseqüències negatives de la cria endogàmica són notables; els animals pateixen més defectes genètics i malalties. La cria endogàmica s'usa per mantenir o intensificar certes característiques racials. Aquest tipus de reproducció va en contra de la selecció natural, en la qual els animals malalts o amb defectes genètics no es reproduïen. Per tant, l'home s'encarrega d'aquesta forma de la supervivència contranatural de l'animal.

A continuació s'esmenten alguns exemples dels problemes que sorgeixen de la selecció de característiques especials per a una raça i algunes de les seves conseqüències adverses en el benestar dels animals:

- **Chihuahua.** Característica de la raça: cap gran en relació al cos. Conseqüències: les cries han de néixer per cesària, ja que els seus caps són massa grans pel part natural.

- **Pequinès.** Característica de raça: morro curt. Conseqüències: no és infreqüent que els ulls surtin de les seves conques, ja que aquestes no els envolten completament.

- **Bòxer.** Característica de raça: morros curts. Conseqüències: molt sovint pateixen problemes respiratoris.

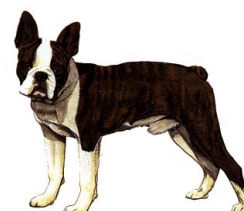
- **Teckel.** Característica de raça: lloms allargats. Conseqüències: desenvolupen discs vertebrals trencats a causa de la seva llarga esquena, resultant en paràlisi i/o dolor crònic.

- **Pastor alemany.** Característica: esquena decurrent. Efectes: una articulació de maluc deformada i rígida, que causa dolor continu.

- **Boston terrier.** Característica: mandíbula petita. Efecte: un creixement anormal de l'ós del maxil·lar inferior, que causa problemes de masticació.

Altres exemples poden ser la sordesa en els Dàlmates (un de cada tres és sord d'una o les dues orelles), la displàsia de maluc en els Rottweilers i l'epilèpsia en els Beagles. Els gats perses, així

com els gossos de raça carlina, es seleccionen per a que tinguin les cares aixafades, la qual cosa provoca problemes respiratoris. La selecció genètica també ha produït races de pèl llarg (com els gats perses), amb un major risc de patir problemes estomacals, ja que durant la neteja s'empassen grans quantitats de pèl. Els animals blancs, poc freqüents en la naturalesa per les seves baixes possibilitats de supervivència, són populars com a animals de companyia, pel que es crien selectivament i solen patir de sordera.

5. Aspectes negatius derivats de la selecció en el Bulldog Anglès

Degut a la forta selecció que ha patit aquesta raça apareixen diverses conseqüències negatives, que s'esmenten a continuació:

5.1. SÍNDROME BRAQUICEFÀLICA

Probablement els bulldogs són la raça braquicèfala per excel·lència o la que millor representa aquesta síndrome, ja que en la majoria d'individus els problemes respiratoris són més que evidents. No és infreqüent veure pel parc jugar a un gos d'aquesta raça i comprovar que als pocs minuts és incapaç de fer cap tipus esforç físic, degut a la dificultat respiratòria que presenta.

Altres exemples de gossos braquicèfals coneguts són, el Boston Terrier, el Bòxer, el Carlí, el Shar-pei i el Pequinès, entre altres. Cal recordar que els gats també pateixen aquesta síndrome, com per exemple el Persa i l'Himalàia.

En termes generals, la braquicefàlia es refereix a una condrodisplasia local que es produeix com a resultat de la selecció de l'espècie. En aquest procés es produeix una anquilosi prematura a la base del crani que provoca un escurçament de l'eix longitudinal del crani. Aquest defecte predisposa a l'obstrucció del tracte respiratori superior (és el que s'anomena síndrome braquicèfàlica) perquè l'escurçament del crani causa compressió i distorsió dels conductes nasals. Durant la inspiració aquest canvi, juntament amb excessiu teixit tou a les narius i la nasofaringe, incrementa la pressió negativa de les vies àrees, que causa al seu torn canvis anatòmics secundaris (eversió sàculs laringis o de les tonsil·les, col·lapse parcial de la faringe dorsonasal, col·lapse tràquea, etc). Per tant, els signes clínics més comuns de la síndrome braquicèfàlica estan associats a l'aparell respiratori (intolerància a l'exercici, distrès respiratori, nàusees i disfàgia, boca oberta i estertors durant la respiració, apnea de la son, cianosi i col·lapse traqueal), tot i que també afecta altres estructures orgàniques per l'increment de pressió negativa durant la inspiració. Aquestes han de ser revisades, perquè no és infreqüent trobar una llengua massa gran que dificulta la deglució, hèrnies d'hiat, distensió gàstrica i bronquiectàsia. La reducció de la mida de la cavitat craniana també s'ha associat amb malalties neurològiques potencialment severes com la craniosquisi, l'hidrocefal i la siringomièlia.

Un elevat percentatge d'aquests animals acaba passant per quiròfan en algun moment de la seva vida, per tal de corregir algunes de les anomalies que presenten. D'acord amb la literatura, aquesta síndrome s'ha de tractar de cranial a caudal, per tant, el primer pas quirúrgic és fer més grans les narines estenòtiques, seguit de la resecció el paladar tou elongat per prevenir la seva interferència amb la epiglòtides i de la secció dels sàculs laríngeus. En casos més greus de col·lapse laríngic, és necessari fer una traqueostomia.

Per tant, es fa evident que si comprem un Bulldog Anglès, les probabilitats de patir síndrome braquicefàlica són elevadíssimes i el pitjor de tot es que es segueix seleccionant aquesta raça amb cranis cada cop més aplatats perquè és busca només la estètica, quan per contra estem agreujant molt la seva salut.

5.2. PROBLEMES OCULARS I DERMATOLÒGICS

Existeixen dos tipus de patologies oculars que afecten a les races braquicefàliques: el primer grup de malalties és més comú i està relacionat amb les característiques conformacionals del crani i la consegüent exoftàlmia que defineixen els estàndards racials; el segon grup comprèn aquelles malalties que són de naturalesa heretable o que, sense saber-ho, han estat introduïdes degut a la selecció que s'ha realitzat per a caràcters desitjables.

La conformació cranial que tenen aquests tipus de gos fa que la òrbita sigui molt més estreta, menys profunda i que existeixi, per tant, una exoftàlmia. Tot plegat fa que el globus ocular estigui molt més exposat a agressions externes i que, per tant, hi hagi una major predisposició a patir patologies tals com proptosi, queratitis per exposició o úlceres corneals.

A banda d'aquestes malalties, que com s'ha esmentat abans estan correlacionades amb l'estàndard racial, també n'hi ha d'altres que no estan directament lligades a aquest, però que probablement són conseqüència de la selecció que ha exercit l'ésser humà en aquesta raça. Cal destacar patologies com l'entropion, la luxació de la glàndula nictitant, triquiàsi, distiquiàsi o queratoconjuntivitis seca. La majoria d'aquestes patologies tenen fàcil solució, ja sigui mèdica o quirúrgica, sempre que es faci un tractament prematur. Cal tenir en compte però, que en moltes ocasions és el mateix propietari el que es nega a realitzar un tractament quirúrgic curatiu o fins i tot preventiu per a tals patologies, degut a que en algunes de les tècniques que s'utilitzen es canvia la fisonomia i, per tant, les característiques racials per les que el propietari ha pagat.

Pel que fa als problemes dermatològics, cal destacar que en el Bulldog l' incidència de dermatitis atòpica assoleix unes xifres que no són en cap moment menyspreables (segons alguns autors, fins en un 46% dels individus), tot i que també pateixen amb freqüència sarna demodèica i acne caní. Altres problemes dermatològics, més lligats a les característiques físiques de la raça, són les dermatitis en els plecs facials.

5.3. DISTÒCIES

És un part que passa anormalment. Hi ha races de gossos que tenen un alt risc a patir distòcies, entre les que destaquen les races braquicèfales com el Bulldog Anglès, on la grandària del cap dels cadells impedeix que el part es desenvolupi de forma natural. Un altre factor que afavoreix l'aparició de parts anormals són les cadellades poc nombroses i la conseqüent gran mida dels cadells, tot dificultant la inducció i transcurs normal del part.

Aquests són només alguns exemples de les patologies que més freqüentment afecten aquesta raça, però cal tenir en compte que la llista de malalties és molt més llarga, en la que s'inclou: displàsia de maluc, hipotiroidisme, hemivèrtebra, estenosi aòrtica, sordera, urolitiasi, criptorquídia, i un llarg etcètera.

6. Aspectes legals

6.1. LEGISLACIÓ ESPANYOLA

Pel que fa als animals, la legislació a nivell estatal és bastant pobre i incompleta i per suposat, no està legislat ni penat en quines condicions es poden creuar gossos quan aquest deriva en una selecció genètica negativa que comporta una qualitat de vida inferior de l'animal. Amb els anys s'han anat fent algunes petites modificacions, però la legislació més extensa es troba a nivell de cada comunitat autònoma. Tot i així, amb tota la legislació existent sobre el benestar animal el veterinari no té cap document per recolzar-se davant el problema que estem presentant.

CODI PENAL

Pel que fa al codi penal, la Llei Orgànica [10/1995](#) no protegeix als animals de companyia. En el Títol II, Capítol IV (dels delictes relatius a la flora i la fauna) no es fa referència al maltractament dels animals de companyia, sinó que es centra en la caça i la pesca. Per sort, va ser modificada amb la derogació [15/2003](#), on s'endureix la protecció als animals de companyia:

Capítol IV, Article 337

“Els que maltractin amb acarnissament i injustificadament a animals domèstics causant-los la mort o provocant-los lesions que produeixin un greu detriment físic seran castigats amb la pena de presó de tres mesos a un any i inhabilitació especial d'un a tres anys per l'exercici de la professió, ofici o comerç que tingui relació amb els animals.”

Pel que fa la les faltes, en el Títol III, Capítol III (faltes contra els interessos generals) trobem l'article 632, que diu: “Els que maltractin cruelment als animals domèstics o qualsevol altre en espectacles no autoritzats legalment seran castigats amb la pena de multa de 10 a 60 dies”.

Aquest també va ser modificat a la derogació 15/2003. Ara diu: “Els que maltractin cruelment als animals domèstics o qualsevol altra en espectacles no autoritzats legalment sense incórrer als suposats previstos a l'article 337 seran castigats amb la pena de multa de 20 a 60 dies o feines en benefici de la comunitat de 20 a 30 dies.”

Per un altre cantó, en el **Real Decret [558/2001](#)** es regula el reconeixement oficial de les organitzacions o associacions de criadors de gossos de raça pura. En aquest Real Decret analitzarem algunes de les coses que es qüestionen en aquest treball:

Article 4. Requisits per al reconeixement oficial de les organitzacions o associacions de criadors de gossos de raça pura.

B. 1º: Contar amb l'assessorament científic d'alguna entitat o personal veterinari especialitzat en genètica i zootècnia per orientar els programes de conservació o millora.

Tots estem d'acord en que les races s'han de conservar, però perquè dintre dels animals inscrits en un llibre genealògic no es creuen aquells que tenen menys problemes derivats de la raça i estan menys emparentats, per tal de millorar la seva qualitat de vida? Seguirien essent gossos amb pedigrí, però amb menys problemes de salut.

D: Haver fixat els principis relatius al sistema per facilitar les dades que permetin portar a terme l'avaluació dels gossos amb vistes a la millora, selecció i conservació de la raça.

El que no s'especifica en aquest apartat és el tipus de dades que es tenen en compte, si només les de caire estètic o també les referents a malalties. Ja sabem que els criadors tenen en compte l'aspecte econòmic per sobre de tot, però el que seria interessant saber és fins a quin punt està inclinada la balança cap als diners, respecte la salut.

H: Establir les característiques necessàries per la confirmació de la raça, com el nivell selectiu mínim per assolir les aptituds reproductores.

Els Rhodesian Ridgeback que neixen sense la cresta que els caracteritza es sacrifiquen o s'esterilitzen, per tal d'assegurar que tals individus no es puguin reproduir. La presència de cresta implica alteracions a la columna vertebral (espina bífida), per tant es premia l'anormalitat, mentre que es castiga la normalitat. Dit això, com s'ha arribat a aquest punt, en què l'obsessió per la bellesa deixa de banda la salut?

L: Combatre les actituds agressives i perilloses dels exemplars canins, rebutjant la seva participació en les exposicions canines i admetent per la reproducció només aquells animals que hagin superat les proves de socialització corresponents a la seva raça, conforme al disposat a l'article 12 de la Llei 50/1999, de 23 de desembre, sobre el règim jurídic de la tinença d'animals potencialment perillosos.

És totalment encertat seleccionar els gossos que no mostrin un comportament adequat, però per què no es fa el mateix amb les malalties i deformitats que es transmeten durant la selecció? Està clar que les malalties dels animals també s'han de combatre i s'hauria de veure reflectit en la legislació, però tornem a estar en la mateixa situació d'abans: aparença vs. salut.

LEGISLACIÓ CCAA

Per cada CCAA hi ha una legislació més extensa i detallada pel que fa la protecció dels animals de companyia, tot i que segueix sense incloure cap referència ni prohibició pel que fa al creuament d'animals quan aquest suposa la transferència de caràcters o malalties que disminuiran la qualitat de vida dels descendents.

- Andalusia: [11/2003, de 24 de novembre](#), de Protecció dels Animals.
- Aragó: [11/2003, de 10 de març](#), de protecció animal a la CCAA d'Aragó.
- Astúries: [13/2002, de 23 de desembre](#), de tinença, protecció i drets dels animals.
- Cantàbria: [3/1992, de 18 de març](#), de protecció dels animals.
- Castella- la Manxa: [7/1990, de 28 de desembre](#), de protecció dels animals domèstics.
- Castella i Lleó: [5/1997, de 24 d'abril](#), de protecció dels animals de companyia.
- Catalunya: [22/2003, de 4 de juliol](#), de protecció dels animals.
- Extremadura: [5/2002, de 23 de maig](#), de protecció dels animals.
- Galícia: [1/1993, de 13 d'abril](#), de protecció d'animals domèstics i salvatges en captivitat.
- Illes Balears: [1/1992, de 8 d'abril](#), de protecció dels animals que viuen a l'entorn humà.
- Illes Canàries: [8/1991, de 30 d'abril](#), de protecció dels animals.
- La Rioja: [2/2000, de 31 maig](#), de protecció dels animals.
- Madrid: [1/1990, de 1 de febrer](#), de protecció d'animals domèstics.
- Múrcia: [10/1990, de 27 d'agost](#), de protecció i defensa d'animals de companyia.
- Navarra: [7/1994, de 31 de maig](#), de protecció dels animals.
- País Basc: [6/1993, de 29 d'octubre](#), de protecció dels animals.
- València: [4/1993, de 8 de juliol](#), sobre la protecció d'animals de companyia.

6.2. LEGISLACIÓ EUROPEA

Des dels anys 70 s'ha originat una nova línia legislativa internacional, destinada a la regulació del règim jurídic dels animals domèstics, domesticats i salvatges en captivitat. Tradicionalment, les normes pretenien evitar el maltractament físic i establir obligacions de mantenir-los en bones condicions higièniques i sanitàries, però avui dia té vigència un nou concepte englobat en el concepte de benestar animal. Aquest concepte parteix de la naturalesa sensible dels animals i imposa a l'home l'obligació de fer tot el possible per evitar i minimitzar el patiment físic o psíquic.

La legislació comunitària més primerenca sobre la protecció dels animals data de fa quasi 40 anys, amb l'adopció en 1974 d'una Directiva sobre atordiment dels animals abans del sacrifici i que posteriorment va ser actualitzada amb la Directiva 93/199/CE. La seva evolució fins la situació actual és més que notable, on un bon parell de normes s'ocupen més o menys directament de respectar les 5 llibertats bàsiques dels animals: no patir molèsties, no patir gana ni set, no patir por ni angoixa; ni dolor, ferides o malaltia; i llibertat per expressar el seu comportament natural. Per tant, la UE reconeix que els animals són éssers sensibles que mereixen una protecció. La legislació comunitària estableix requisits mínims per evitar als animals tot aquell patiment inútil en tres àmbits principals: la producció, el transport i el sacrifici. S'aborden també altres qüestions com l'experimentació amb animals i el comerç amb pells.

L'estratègia general portada a terme fins ara es veu reflectida en el pla d'acció pel benestar dels animals 2006-2010 (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0013:FIN:ES:PDF>). Aquest ha volgut definir amb major claredat la direcció que han hagut de prendre en els últims anys les polítiques comunitàries en matèria de protecció i benestar dels animals.

Pel que fa a la cria, que és el que es tracta en aquest treball, no es fa cap menció sobre els animals de companyia. Només està legislada la cria a nivell dels animals de granja i salvatges en un entorn zoològic.

Altres aspectes que es tracten són la protecció dels animals de laboratori, protecció dels animals utilitzats per la experimentació, cosmètics: composició etiquetat, experiments amb animals, normes de captura no cruenta, prohibició de comercialitzar pells de gos i gat, comerç de productes derivats de la foca.

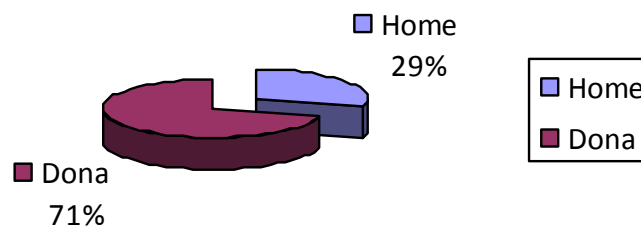
Així doncs, com es pot veure, es legisla sobre aspectes variats, però es deixa de bastant de costat als animals domèstics, on cada país pot legislar el que li sembli millor. Actualment s'estan recollint firmes per una convenció europea de protecció d'animals domèstics i animals abandonats.

7. Opinió social. Enquestes.

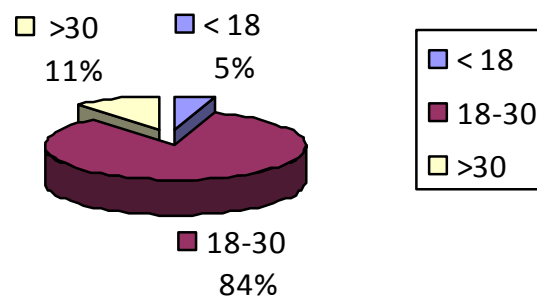
Hem realitzat una enquesta a 100 persones per esbrinar que saben sobre la selecció en els gossos, si coneixen el significat de "pedigrí" i que opinen de tot plegat. També se'ls ha preguntat si estarien d'acord en legislar tot el tema de la selecció genètica en els animals.

Els resultats obtinguts es presenten a continuació:

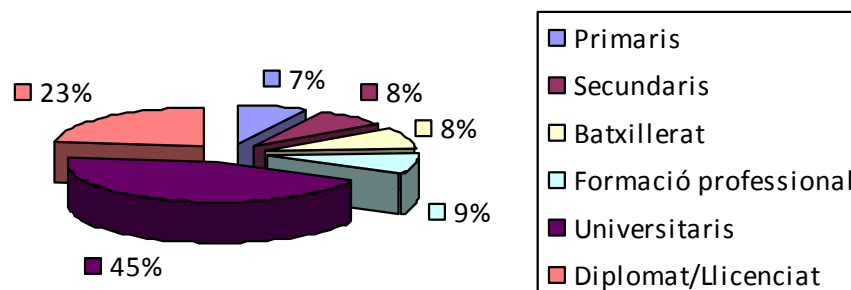
Sexe

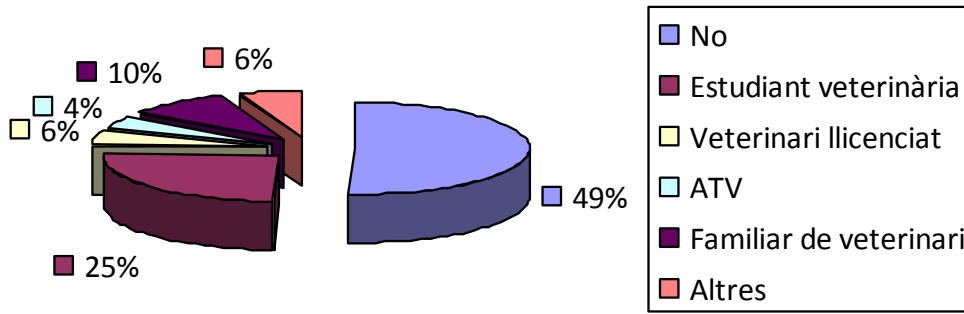
Edat

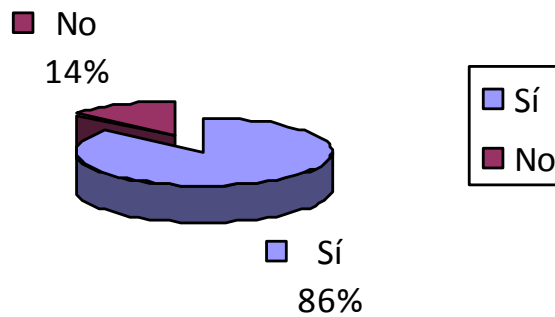
Estudis

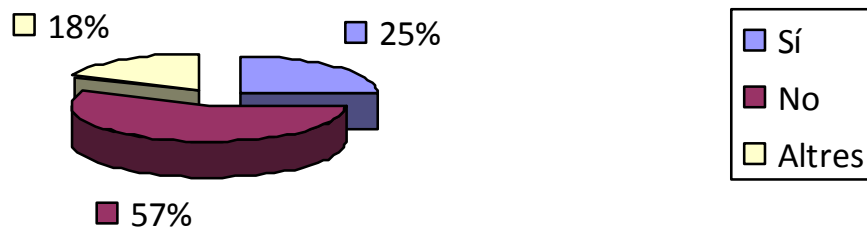
Té alguna relació amb el món de la veterinària?

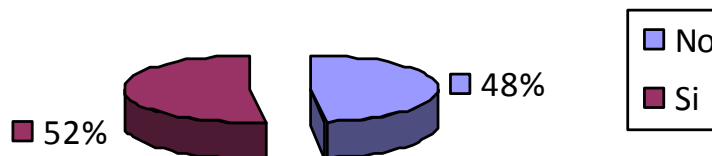
Sabies que moltes races de gos que existeixen actualment són resultat de la selecció que ha fet l'home al llarg de la història?

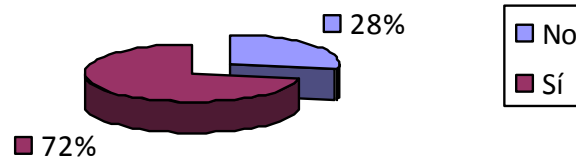
Consideres ètica l'intervenció de l'home en la selecció genètica dels animals?

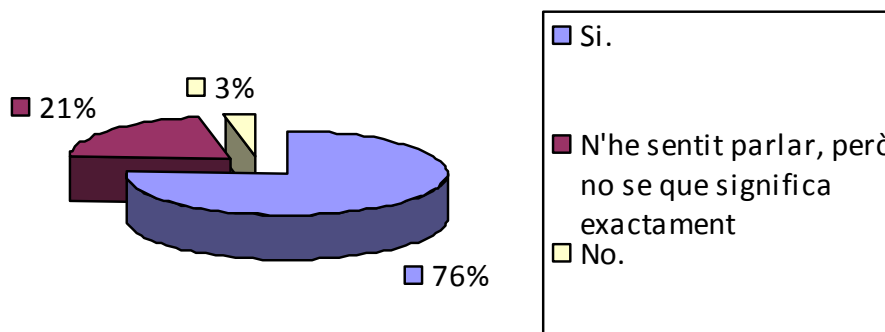
Coneixes alguna conseqüència negativa de la intervenció de l'home en la selecció genètica dels animals?

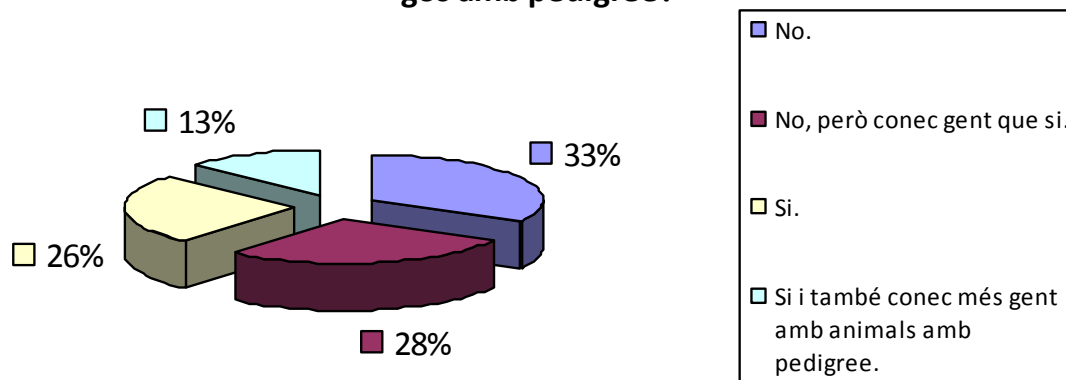
Sabies que la majoria de races pures són més vulnerables i presenten major predisposició a patir malalties que els creuats?

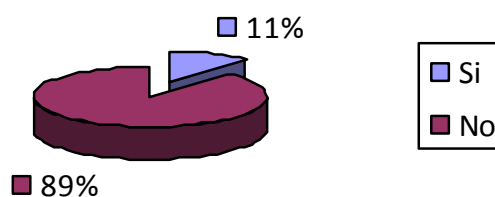
Coneixes el significat de la paraula pedigree?

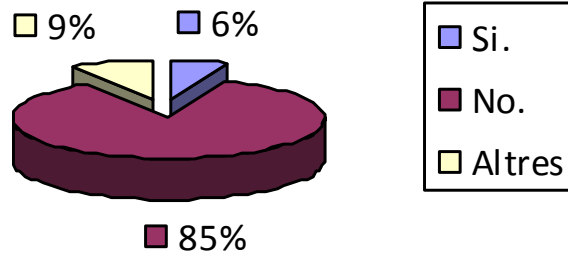
El pedigree és el document que certifica la genealogia de l'exemplar fins a mínim tres generacions. Tens o coneixes algú que tingui algun gos amb pedigree?

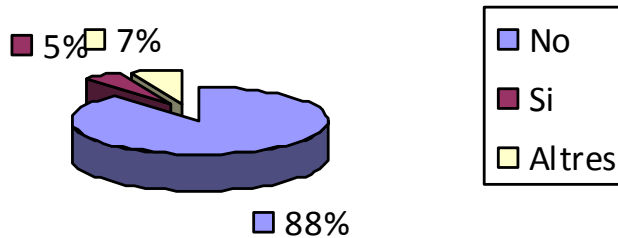
Et sembla correcte que es doni tant de valor a un gos amb pedigree?

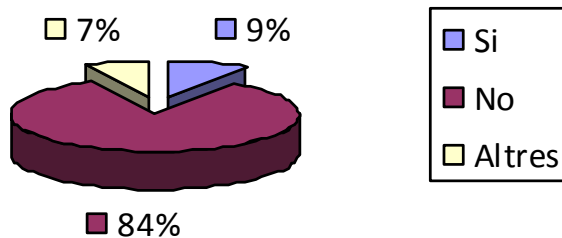
Estas d'acord amb la selecció de caràcters negatius simplement perquè agraden o estan de moda?

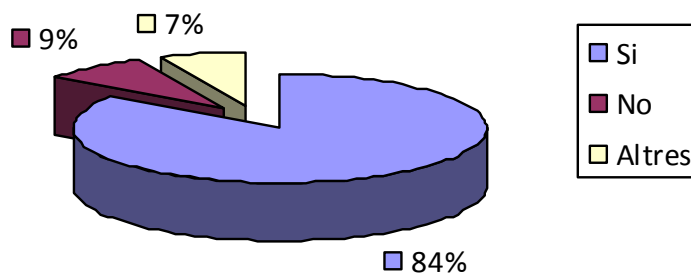
Consideres ètic que els criadors reproduïxin animals amb anomalies hereditàries o predisposat a patir algun tipus de malaltia?

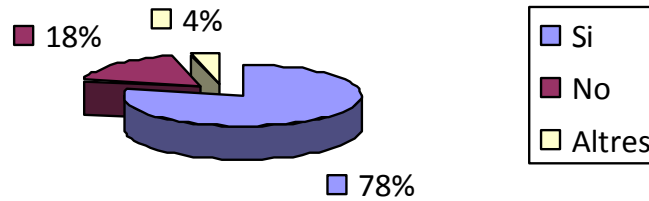
Creus que és correcte que es faciliti la reproducció d'animals amb alguna anomalia que no seria possible de forma natural?

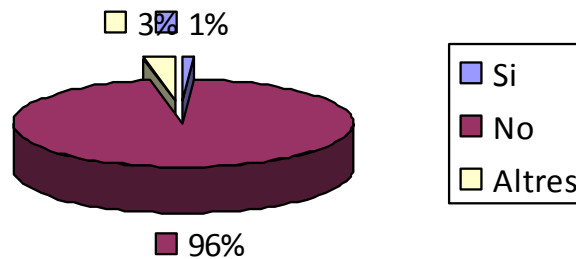
Creus que haurien d'existir lleis estrictes que regulin l'intervenció de l'home en la reproducció dels animals?

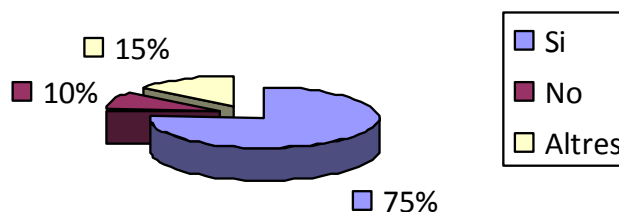
Acceptaries gossos seleccionats genèticament per a que tinguin un millor nivell de vida encara que no compleixin el tan buscat estàndar racial?

Consideres ètic que es sacrificin cadells per un fall cosmètic (es a dir, que no compleix l'estàndar racial)? P.ex. Bóxer i Pastor Alemany blancs.

Actualment gossos que no compleixen l'estàndar són castrats o sacrificats. Una bona mesura per evitar-ho seria canviar els estàndars racials. Et sembla una bona opció?

Quasi tres quartes parts dels enquestats són dones i la gran majoria es situen entre els 18 i 30 anys. Pel que fa als estudis, la cosa està més repartida; gairebé la meitat són estudiants universitaris i una quarta part són diplomats i llicenciats. És a dir, la majoria dels enquestats tenen un cert nivell cultural i per això molts d'ells (84%) saben que el gos actual és resultat de la selecció de l'home al llarg de la història.

Abans de començar a parlar sobre les conseqüències negatives de la selecció genètica, un 57% ja opinen que no s'hi hauria d'interferir en la reproducció canina i només un 25% hi està d'acord. Això reflecteix que segurament ja tenen una idea sobre el tema, perquè a la següent

pregunta un percentatge semblant (52%) que no estava d'acord amb la interferència en la selecció genètica en sap alguna conseqüència negativa. La majoria de les persones quan els hi donem la opció de explicar quines conseqüències de la selecció coneixen, parlen majoritàriament sobre problemes respiratoris, ja que són els més evidents. La gent que coneix diverses conseqüències està relacionada més estretament amb el món de la veterinària, per tant és lògic que hagi vist més casos de primera mà.

Sempre s'ha sabut com a cultura general que les races pures tenen més problemes que els creuats i quan ho hem preguntat un 72% ha respost que sí que ho sabia. També hi ha hagut un percentatge molt elevat (76%) que sap el significat de la paraula pedigrí; això pot ser degut a que en els últims anys s'ha posat molt de moda tenir un gos amb pedigrí. Després de definir el terme pedigrí, per si ha quedat algun dubte, un 26% té un gos amb pedigrí però no coneix ningú més que en tingui; en canvi, un petit percentatge (13%) diu que té un gos amb pedigrí i que coneix més gent que en té. Hem decidit definir la paraula pedigrí perquè és un terme que pot portar a confusió, ja molta gent pensa que simplement és un gos de raça pura, però el que realment implica és que ha d'estar inscrit en un llibre genealògic. Si seguim indagant en aquest aspecte, veiem que tot i que un 39% dels enquestats afirmen tenir un gos amb pedigrí, només un 11% està d'acord en que se'ls doni tant de valor. Trobem que això és contradictori, ja que si tens un gos amb pedigrí, segurament has pagat una bona suma de diners per ell i li dones un gran valor, fet que no s'està reflectint en aquesta pregunta.

A la pregunta de si estan d'acord amb la selecció de caràcters negatius, la majoria dels enquestats (86%) ha contestat que no i conseqüentment (88%) no està d'acord en que els criadors segueixen amb la selecció negativa. Aquests resultats poden ser deguts a que la paraula "negatiu" ja encamina la resposta. Hi haurà molta gent que a l'hora d'adquirir un gos de raça pura no ha pensat en les conseqüències dolentes d'aquesta selecció. La gent compra per l'estètica i els criadors i les botigues no es llençaran pedres a la seva teulada explicant la part negativa de la seva feina, ja que a ells està clar que els interessen els diners i la rendibilitat del negoci.

Les dues següents preguntes van molt relacionades i el percentatge de persones que no està d'acord amb facilitar la reproducció d'animals que no ho podrien fer de manera natural (84%) i que creuen que haurien d'existir lleis estrictes per regular-ho (84%) és similar als anteriors.

Una aclaparadora majoria (96%) està en contra de que es sacrificuin els animals per un fallo cosmètic, però només un 75% opina que canviar els estàndards racials és una bona opció per solucionar-ho. Això pot ser perquè o bé no entenen molt bé que són els estàndards racials o perquè consideren que hi ha altres opcions millors.

8. Conclusió final: Balança positiva o negativa?

Molta gent associa que la compra d'un animal amb pedigrí és equivalent a comprar qualitat i millor salut, però generalment aquest pensament està molt lluny de la realitat. Inicialment les diferents races es varen crear mitjançant la selecció per a tasques específiques, com el pastoreig, caça o guàrdia, però avui dia i cada cop més es crien pel seu aspecte, obligant-los a ajustar-se als estàndards racials, que inclouen característiques exagerades i fins i tot antinaturals que no fan més que minvar la salut i qualitat de vida de l'animal. Això demostra que indubtablement l'ésser humà està afavorint el detriment de la salut dels nostres animals de companyia, anteposant el capritx de tenir un gos amb unes determinades característiques al benestar animal. Cal tenir en compte, però que el que en gran part mou l'afany de tenir un gos d'aquestes característiques, ja sigui per interessos econòmics o altres, és l'estàndard racial establert, donat que és el que marca la diferència entre un gos qualsevol i un pura raça o amb pedigrí. Llavors, no seria el primer pas canviar els estàndards racials i afavorir així la generació d'individus més sans?

Un dels problemes que ens podem trobar a l'hora d'intentar fer aquest canvi és que el món dels criadors és un món molt tancat, donat que és molt difícil fer-los entendre l'origen del problema i tampoc accepten les crítiques de l'exterior, ja que no es volen treure la bena dels ulls (o no els interessa) i acceptar la realitat. Dins aquest món, hi ha una minoria de criadors que sí que es preocupa per la salut dels animals, però està atrapada dins d'un sistema on es puntuen les males accions i el qual no és tan fàcil canviar.

A tot això cal afegir un altre dels principals fets que han portat a aquesta situació crítica: la ignorància de la societat, que està tan obsessionada per aconseguir la perfecció i bellesa que creu ideal per als animals de companyia, que oblidava parar-se a pensar en les conseqüències de tal imprudència. En aquest aspecte, s'hauria de fomentar la tasca del veterinari com a

educador del propietari, informant-lo sobre tots els problemes que poden tenir aquests gossos, de manera que molta gent s'ho pensaria dos cops abans de comprar un gos amb pedigrí. Això cal tenir-ho en compte, perquè el que en gran part manté la cria són els compradors d'aquests gossos, ja que sempre que hi ha demanda, hi ha oferta. A més, tenim la sort de que avui dia ja hi ha molts veterinaris joves amb les idees clares que estan conscienciats sobre la problemàtica de les races i saben quin és el camí que s'ha d'escollir per solucionar-ho. Així doncs, per exemple molts es neguen a sacrificar els cadells sans que no s'ajusten a l'estàndard racial o a practicar una cirurgia que corregeixi un defecte de salut associat a la raça si es té el propòsit de reproduir l'individu en el futur, però el problema és que si no estan tots conscienciats, sempre hi haurà un altre veterinari disposat a fer-ho.

Bona gran part de la selecció que hi ha hagut per part dels humans durant els últims anys ha anat encaminada als concursos d'exhibició, amb el pretext dels quals s'ha moldejat al gos com s'ha volgut, creant mil formes i grandàries. En la societat d'avui dia gairebé es pot aconseguir un gos "a la carta", ja que gràcies al pedigrí podem predir el que més ens agrada de la nostra mascota però també, desgraciadament, les malalties que patirà. És sorprenent com la majoria d'animals que guanyen aquests concursos són els que estan més malalts. Llavors, quin futur tenen aquestes races, si els més desitjats per a utilitzar com a reproductors són els que tenen més problemes?

L'èxit del pedigrí radica en la predictibilitat i el que ho aconsegueix és l'endogàmia que, com ja hem comentat anteriorment, té un impacte catastròfic sobre la raça. Els animals es creuen deliberadament entre parents molt propers per conservar alguns trets desitjables. Davant aquesta afirmació, molts es defenen amb el fet de que moltes races són relativament recents, tenen pocs ancestres i és inevitable que hi hagi certa endogàmia per poder preservar-les. L'endogàmia pot arribar fins a tal punt en què els gossos acabaran sent estèrils i quedaran amenaçats per l'extinció; és això el que volem?

Sabem que aquest no és un problema que es pugui arreglar en dos dies ni molt menys, però igualment proposarem algunes idees que creiem que poden ser útils per començar a resoldre el problema:

En primer lloc creiem que una bona opció seria canviar els estàndards racials, de cara a mirar més per la salut de l'animal. No exigir cànons que vagin en contra del benestar de l'animal sino tot el contrari. Però per portar això a terme, en primer lloc s'hauria de conscienciar la societat, ja que és la principal responsable d'aquest cercle viciós. Si la societat deixés de demandar

aquest tipus de gossos, els criadors deixarien de produir-los i probablement als concursos es canviarien els estàndars.

Se'ls hauria d'obligar a implementar programes de salut i per tant als concursos, a part d'exigir les característiques de la raça, s'hauria de demanar informació sobre les malalties de l'animal i el seu origen, per tal de saber si són o no causa dels successius creuaments.

En segon lloc trobem un buit legal en aquests aspectes, perquè no hi ha cap llei que impedeixi l'endogàmia, ni exhibir gossos amb malalties hereditàries. Les lleis i els controls pel que fa als concursos d'exhibició haurien de ser molt més estrictes i mirar molt més pel benestar animal.

A més, un veterinari hauria d'estar obligat per llei a negar-se a creuar gossos amb elevada consanguinitat o problemes greus de salut que es sap que passaràn a generacions posteriors, perquè com ja hem dit el problema actual és que si no ho fa un veterinari ho acabarà fent un altre.

Finalment, esperem que aquest treball hagi servit per reflexionar sobre aquest tema i que siguem un poc més conscients de la gran situació de compromís en la que estan moltes races avui dia, per tal que s'hi pugui posar solució el més aviat possible i evitar el patiment innecessari dels nostres gossos.

9. Annexes

Algunes idees del treball han estat extretes d'un vídeo del National Geographic anomenat "Los secretos del pedigree", que reflecteix molt bé la problemàtica del nostre treball.

→ [Los secretos del pedigree](#)

A continuació hi ha l'enllaç de dos articles força interessants sobre el tema.

→ [Escenario actual del Bulldog](#)

→ [The price of a pedigree](#)

10. Bibliografia

- M.V. Claudio Gerzovich Lis. *Nuestro perro, uno más en la familia*. Editorial Planeta. 1998.
- Lesley G. King. *Textbook of Respiratory Disease in Dogs and Cats*. Editorial Saunders. Missouri. 2004. Pp:310-318.
- Evelyn Miller. *El bulldog. Cómo criarlo y adiestrarlo*. Ed. Hispano-europea. Barcelona 1975.
- Umberto Cuomo. *Los perros de pelea*. Editorial de Vecchi. Barcelona 1998.
- Gabrielle E. Forbush. *El bulldog*. Ed. Hispano-europea. Barcelona 1996.
- A. Ruvinsky & J. Sampson. *The genetics of the dog*. CABI publishing. Wallingford (UK). 2001.
- Temple Grandin. *Els riscos de l'excés de selecció: la cria selectiva segons trets únics pot desencadenar efectes genètics col·laterals indesitjats i fins i tot perillosos*. Western Horseman, 1998; 120-124.
- Holly S. Mullen. *Small Animal Surgery Secrets*. 2n edition. Elsevier. Philadelphia. 2004. Pp: 87-90.
- A. Koch, D, Arnold S., Hubler M. et al. *Brachycephalic Syndrome in Dogs*. VetLearn. 2003:25 (1).
- Asher L., Diesel G., F. Summers J., et al. *Inherited defects in pedigree dogs. Part 1: Disorders related to breed standards*.